

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมและความพร้อมในการเรียนรู้ผู้สูงอายุที่ปฏิบัติงาน
ในชุมชน อำเภอ นครชัยศรี จังหวัด นครปฐม

A Study of the Relationship Between Power Factors and Readiness in Learning
the Elderly Working in the Community Nakhon Chai Si District Nakhon Pathom
Province

ณัฐธิดา นินนาท (Nattatida Ninnat)*

นันทวัฒน์ ภัทรกรนันท์ (Nanthawat Phattharakanan)**

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) พฤติกรรมของผู้สูงอายุที่ปฏิบัติงานในชุมชน อำเภอ นครชัยศรี จังหวัด นครปฐม 2) ความพร้อมในการเรียนรู้ของผู้สูงอายุที่ปฏิบัติงานในชุมชน อำเภอ นครชัยศรี จังหวัด นครปฐม และ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมและความพร้อมในการเรียนรู้ของผู้สูงอายุที่ปฏิบัติงานในชุมชน อำเภอ นครชัยศรี จังหวัด นครปฐม โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือ จำนวน 370 ฉบับ กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้สูงอายุที่ปฏิบัติงานในชุมชน สถิติที่ใช้ คือ ร้อยละ, $\bar{X}$, S.D. การวิจัยพบว่า 1) การปฏิบัติตนของผู้สูงอายุที่ปฏิบัติงานในชุมชน มีภาวะพฤติกรรมอยู่ในระดับมาก คือ ด้านสุขภาพ ด้านการมีส่วนร่วม สังคมและชุมชน และด้านความมั่นคง ตามลำดับ 2) ความพร้อมในการเรียนรู้ของผู้สูงอายุ ที่ปฏิบัติงานในชุมชน อำเภอ นครชัยศรี จังหวัด นครปฐม มีการเรียนรู้ในระดับมาก คือ ด้านความพร้อมเชิงประสบการณ์การเรียนรู้ ด้านความพร้อม เวลา และการเห็นประโยชน์การเรียนรู้ และด้านความพร้อมในการเรียนรู้แบบผู้ใหญ่ (ผู้สูงอายุ) ตามลำดับ 3) ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมกับความพร้อมในการเรียนรู้ของผู้สูงอายุที่ปฏิบัติงานในชุมชน พบว่าพฤติกรรมกับความพร้อมในการเรียนรู้ของผู้สูงอายุที่ปฏิบัติงานในชุมชน มีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับสูง ซึ่งสอดคล้องกันสมมติฐานที่ตั้งไว้

คำสำคัญ : พฤติกรรม/ ความพร้อมในการเรียนรู้/ ผู้สูงอายุ

* นักศึกษาปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาดูแลและการพัฒนามนุษย์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

** อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ ดร.ภาควิชาการศึกษาดูแลชีวิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

Abstract

The purposes of this study were 1) The power behaviors of the elderly who work in the community. Nakhon Chai Si District Nakhon Pathom Province 2) Readiness in learning of the elderly working in the community Nakhon Chai Si District And Nakhon Pathom province, and 3) the relationship between power and readiness of the elderly working in the community. Nakhon Chai Si District Nakhon Pathom Province The questionnaires were 370 questionnaires. The sample consisted of elderly people working in the community. The statistics used were percentage, $\bar{X}$ S.D. Have a high level of vitality, namely health, participation Society and Community And security respectively. 2) Learning readiness of the elderly Working in the community Nakhon Chai Si District Nakhon Pathom Province There is a high level of learning, namely the readiness of the learning experience. In terms of readiness, time, and appreciation of learning And the readiness for adult learning (elders), respectively. 3) The results of the correlation coefficient analysis between Pruetthipal force and the readiness of learning among the elderly working in the community. It was found that Pruetthip strength and learning readiness of the elderly working in the community There is a high level of relationship. Which is consistent with the assumptions

Keywords : Health Literacy/ Readiness in Learning/ The Elderly

บทนำ

จากการเปลี่ยนแปลงของโครงสร้างประชากรโลก ส่งผลให้หลายประเทศได้เข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ รวมถึงประเทศไทยด้วยที่เข้าสู่สังคมผู้สูงอายุตั้งแต่ พ.ศ.2543 โดยมีสัดส่วนประชากรวัยผู้สูงอายุ คือมีอายุ 60 ปี ขึ้นไปถึงร้อยละ 10 ของจำนวนประชากร และกำลังจะก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์ (Complete Ageing Society) ประมาณปี พ.ศ. 2564 คือ มีประชากรสูงอายุถึง 1 ใน 5 ของประชากรทั้งหมด (The Secretariat of the House of Representatives, 2015) โดยสาเหตุที่ทำให้ประเทศไทยเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุนั้น ได้แก่ ความเจริญทางการแพทย์ทำให้คนในประเทศนั้นมีอายุเฉลี่ยที่เพิ่มสูงขึ้นในขณะเดียวกันประเทศไทยมีความเสี่ยงจากการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรสู่สังคมสูงวัยมากขึ้น จำนวนประชากรวัยแรงงานลดลง ผู้สูงอายุมีปัญหาสุขภาพและมีแนวโน้มอยู่คนเดียวสูงขึ้น ประชากรในประเทศไทยเปลี่ยนแปลงเข้าสู่สังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์เมื่อสิ้นสุดแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 โดยปี 2557 ประชากรวัยแรงงานจะมีจำนวนสูงสุดและเริ่มลดลงอย่างต่อเนื่อง ด้านคุณภาพคนไทยทุกกลุ่มวัยยังมีปัญหาด้านคุณภาพการศึกษาและการเรียนรู้ยังอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ ขณะที่คนไทยมีแนวโน้มการเสียชีวิตมากขึ้น รวมถึงปัญหาด้านสุขภาพในวัยผู้สูงอายุจะส่งผลต่อภาระค่าใช้จ่ายภาครัฐ นอกจากนี้คนไทยส่วนใหญ่ยังมีปัญหาด้านคุณธรรมจริยธรรม และไม่ตระหนักถึงความสำคัญของระเบียบวินัย ความซื่อสัตย์ และการมีจิตสาธารณะ

ตามพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 ได้แบ่งช่วงวัยผู้สูงอายุ 3 ช่วง แบ่งตามช่วงอายุ โดยให้คำอธิบายในแต่ละช่วง ดังนี้ วัยสูงอายุตอนต้น อายุตั้งแต่ 60-69 ปี เป็นช่วงที่ยังมีพลังกาย สามารถช่วยเหลือตัวเองได้ วัยสูงอายุตอนกลาง ตั้งแต่อายุ 70-79 ปี เริ่มมีอาการเจ็บป่วยร่างกายเริ่มอ่อนแอ มีโรคประจำตัว หรือโรคเรื้อรัง และวัยสูงอายุตอนปลาย ตั้งแต่อายุ 80 ปีขึ้นไปจะเป็นช่วงวัยที่เจ็บป่วยบ่อยขึ้น อวัยวะเสื่อมสภาพ อาจมีภาวะทุพพลภาพ คำอธิบายที่กล่าวมาจะเห็นถึงความเปลี่ยนแปลงที่จะนำไปสู่การเป็นผู้สูงอายุ โดยใช้ระดับอายุ หรือการใช้ความสามารถในการทำหน้าที่ของร่างกาย ปัจจัยอื่นอย่างการเปลี่ยนแปลงทางจิตใจ แสดงออกมาทางสติปัญญาการรับรู้และการเรียนรู้ที่ถดถอยลง และใช้ภาวะทางสังคม เป็นความเปลี่ยนแปลงบทบาทหน้าที่ที่สถานภาพในระบบสังคม ที่เปลี่ยนแปลงไปเมื่อเข้าสู่ผู้สูงอายุ (Kanjana-jittra C., 2017) โดยในปี 2557 ประชากรผู้สูงอายุตอนต้น มีจำนวน 5.6 ล้านคน หรือร้อยละ 8.6 ของประชากรทั้งหมด ผู้สูงอายุตอนกลางจำนวน 3 ล้านคน หรือ ร้อยละ 4.6 และผู้สูงอายุตอนปลายจำนวน 1.4 ล้านคน หรือร้อยละ 2.1 ในอนาคตความต้องการการดูแลระยะยาวสำหรับผู้สูงอายุก็จะสูงขึ้นตามการเป็นสังคมสูงวัยที่เพิ่มขึ้น

จากรายงานแผนการปฏิรูปราชการกระทรวงสาธารณสุข ประจำปีงบประมาณ 2560 (Ministry of Public Health, 2017) พบว่า จังหวัดนครปฐมมีประชากรจำนวน 799,131คน (ณ วันที่ 31ตุลาคม 2559) มีผู้สูงอายุจำนวน 143,587 คนหรือร้อยละ 17.97 ของประชากรทั้งจังหวัด และอำเภอนครชัยศรีเป็นอีกอำเภอหนึ่งที่มีประชากรจำนวนมาก คือ 107,979 คน และมีผู้สูงอายุจำนวนมากเป็นลำดับที่ 3 ของจังหวัด คือ 21,519 คน คิดเป็นร้อยละ 19.93 ของประชากรทั้งอำเภอ นครชัยศรี และนอกจากนี้ยังมีการจัดตั้งโรงเรียนผู้สูงอายุ ณ. ขึ้น (Ministry of Social Development and Human Security, 2016) ซึ่งเป็นรูปแบบหนึ่งในการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต การจัดการศึกษา การพัฒนาทักษะ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ และกิจกรรมของโรงเรียนผู้สูงอายุจะเป็นเรื่องที่น่าสนใจและมีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิต ช่วยเพิ่มพูนความรู้ ทักษะชีวิตที่จำเป็น โดยวิทยากรจิตอาสาหรือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องขณะเดียวกันก็เป็นพื้นที่ที่ผู้สูงอายุจะได้แสดงศักยภาพ โดยการถ่ายทอดภูมิความรู้ประสบการณ์ที่สั่งสมแก่บุคคลอื่น เพื่อสืบสานภูมิปัญญาให้คงคุณค่าคู่กับชุมชน และ สิริวัลลีย์ พุกษาดมชัย (Pruksa-udomchai S., 2017) ยังกล่าวอีกว่า กิจกรรมของชมรมผู้สูงอายุนั้นมีหลายกิจกรรมขึ้นอยู่กับความต้องการของสมาชิก ได้แก่ กิจกรรมทางศาสนา ประเพณี วัฒนธรรม ของชมรมผู้สูงอายุ กิจกรรมนันทนาการกิจกรรม เกี่ยวกับสุขภาพอนามัย กิจกรรมท่องเที่ยวกิจกรรมการกุศลและกิจกรรมฌาปนกิจสงเคราะห์ เป็นต้น

นอกจากนั้นแล้ว การเตรียมความพร้อมสู่การเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ จึงเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นอย่างมากที่จะทำให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จ และยิ่งจะช่วยนำพาให้เป็นผู้มีความรุ่งเรืองในชีวิต ซึ่งทุกคนต้องแสวงหาความรู้โดยการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Life-Long-Learning) และการเรียนรู้ที่สำคัญจะมาจากการเรียนรู้ด้วยตนเอง (Self-Study) ที่มีผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ ประกอบด้วยปัจจัย 4 ด้าน ประกอบด้วย 1) การจัดเตรียมตนเองเพื่อการเรียนรู้ คือ 1.1) มีจิตสำนึกในตนว่าเราเป็นนักศึกษา 1.2) มีใจมุ่งมั่นสู่เป้าหมายการเรียนรู้ 1.3) มีวินัยในตนเอง 1.4) มีการรักษาสุขภาพตนเอง 1.5) มีท่าของการอ่านที่ถูกสุขลักษณะ 2) การจัดเตรียมสภาพแวดล้อมในการเรียน คือ 2.1) มุมเรียน 2.2) อุปกรณ์การเรียน 2.3) แสงสว่าง 2.4) อุณหภูมิ 3) การจัดเตรียมเวลาเพื่อการเรียนรู้ คือ 3.1) เวลาเรียนที่เหมาะสม 3.2) ทำกิจกรรมการเรียนตรงเวลา และ 4. การจัดเตรียมทุนทรัพย์เพื่อการเรียนรู้ (Sukhothai Thammathirat Open University, 2017)

จากสิ่งที่ได้กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพหุพลังและความพร้อมในการเรียนรู้ของผู้สูงอายุที่ปฏิบัติงานในชุมชน อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม เพื่อเป็นข้อมูลสารสนเทศในการวางแผนการพัฒนาความสัมพันธ์ของพหุพลังกับความพร้อมในการเรียนรู้ของผู้สูงอายุที่ปฏิบัติงานชุมชน อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม อันจะส่งผลต่อความสุขในการดำรงชีวิตต่อไป

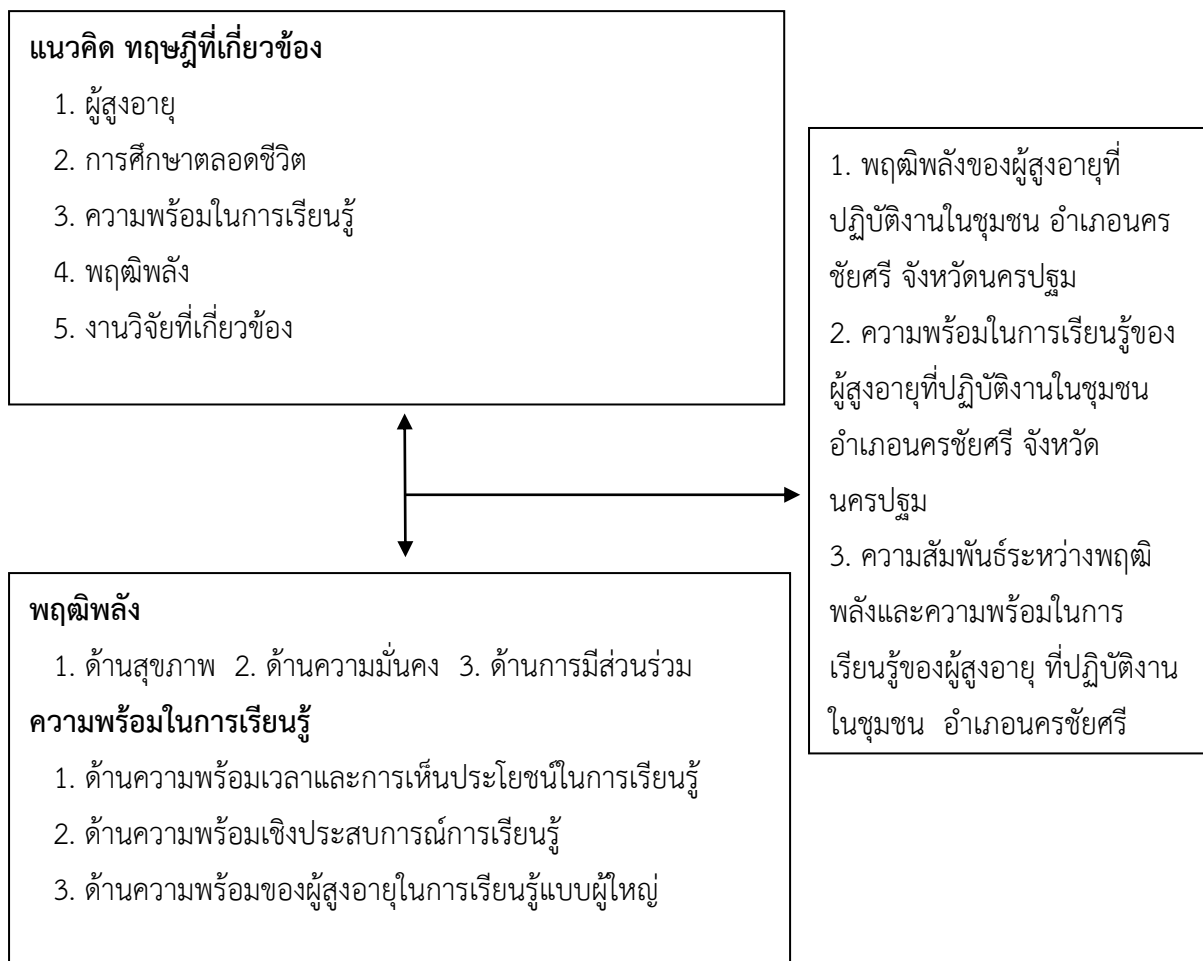
วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับพหุพลังของผู้สูงอายุ ที่ปฏิบัติงานในชุมชน อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม
2. เพื่อศึกษาระดับความพร้อมในการเรียนรู้ของผู้สูงอายุ ที่ปฏิบัติงานในชุมชน อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพหุพลังและความพร้อมในการเรียนรู้ ผู้สูงอายุที่ปฏิบัติงาน ในชุมชน อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาค้นคว้าความสัมพันธ์ระหว่างพหุพลังและความพร้อมในการเรียนรู้ของผู้สูงอายุที่ปฏิบัติงานในชุมชน อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม ผู้วิจัยได้ศึกษาถึง แนวคิด ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางการวิจัย รวมไปถึงการสร้างเครื่องมือ เพื่อให้ได้ข้อมูลต่าง ๆ ที่จำเป็นต่อการศึกษาค้นคว้าความสัมพันธ์ระหว่างพหุพลังและความพร้อมในการเรียนรู้ของผู้สูงอายุที่ปฏิบัติงานในชุมชน อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม โดยได้สังเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างพหุพลังและการเรียนรู้ของผู้สูงอายุ เพื่อกำหนดเป็นตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ 1) ด้านพหุพลัง คือ 1.1) ด้านสุขภาพ 1.2) ด้านการมีส่วนร่วม 1.3) ด้านความมั่นคง และ 2) ด้านความพร้อมในการเรียนรู้ คือ 2.1) ด้านความพร้อมเวลาและการเห็นประโยชน์ในการเรียนรู้ 2.2) ด้านความพร้อมเชิงประสบการณ์การเรียนรู้ 2.3) ด้านความพร้อมของผู้สูงอายุในการเรียนรู้แบบผู้ใหญ่

กรอบแนวคิดการวิจัย

1. ประชากร ประกอบด้วย ผู้สูงอายุ ที่ปฏิบัติงานในชุมชน ที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป มีภูมิลำเนาหรือทำงานในพื้นที่อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม ทั้ง 24 ตำบล ดังนี้ 1. ตำบลขุนแก้ว 2. ตำบลท่าตำหนัก 3. ตำบลวัดแค 4. ตำบลจี่วราย 5. ตำบลนครชัยศรี 6. ตำบลบางแก้ว 7. ตำบลบางระกำ 8. ตำบลลานตากฟ้า 9. ตำบลวัดสำโรง 10. ตำบลดอนแฝก 11. ตำบลห้วยพลู 12. ตำบลบางพระ 13. ตำบลบางแก้วฟ้า 14. ตำบลวัดละมุด 15. ตำบลสัมปทวน 16. ตำบลศรีมหาโพธิ์ 17. ตำบลท่ากระชับ 18. ตำบลโคกพระเจดีย์ 19. ตำบลบางกระเบา 20. ตำบลท่าพระยา 21. ตำบลไทยवास 22. ตำบลศีรชะทอง 23. ตำบลแหลมบัว 24. ตำบลเพนียด จำนวนทั้งสิ้น 9,909 คนและกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้สูงอายุ ที่ปฏิบัติงานในชุมชน ที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป มีภูมิลำเนาหรือทำงานในพื้นที่อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม ทั้ง 24 ตำบล จำนวนทั้งสิ้น 370 คน โดยใช้เกณฑ์การสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) ตามตารางสำเร็จรูปของ เครซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม แบบประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่นภาพรวมทั้งฉบับเท่ากับ .963 แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้สูงอายุที่ปฏิบัติงานในชุมชน ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพ สมรส ระดับการศึกษา อาชีพปัจจุบัน รายได้เฉลี่ย มีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการ จำนวน 6 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติตนของผู้สูงอายุที่ปฏิบัติงานในชุมชน ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 69 ข้อ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับความพร้อมในการเรียนรู้ ของผู้สูงอายุที่ปฏิบัติงานในชุมชน ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 23 ข้อ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้ 3.1 แบบสอบถามประสานงานกับชมรมผู้สูงอายุในอำเภอนครชัยศรี ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย ซึ่งได้รับแบบสอบถามกลับมาจำนวนทั้งสิ้น 327 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 88.37 ของกลุ่มตัวอย่าง

4. วิเคราะห์ข้อมูล คือ 4.1) ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) 4.2) แบบสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติตน และความพร้อมในการเรียนรู้ของผู้สูงอายุที่ปฏิบัติงานในชุมชน โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผลตามแนวคิดของเบสต์ (John W. Best, 1981) ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้ ค่าเฉลี่ย 4.50– 5.00 คือ มีความฉลาดทางสุขภาพระดับมากที่สุด 3.50 – 4.49 คือ มีความฉลาดทางสุขภาพระดับมาก 2.50 – 2.49 คือ มีความฉลาดทางสุขภาพระดับปานกลาง 1.50 – 2.49 คือ มีความฉลาดทางสุขภาพระดับน้อย และ 1.00 – 1.49 คือ มีความฉลาดทางสุขภาพระดับน้อยที่สุด และ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมและความพร้อมในการเรียนรู้ของผู้สูงอายุ ที่ปฏิบัติงานในชุมชน อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม โดยวิเคราะห์สหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน (Pearson product moment correlation coefficient)

ผลการวิจัย

1. การปฏิบัติตนของผู้สูงอายุที่มีพฤติกรรมในการปฏิบัติงาน ในชุมชน มี 3 ด้าน ได้แก่ ด้านสุขภาพ ด้านการมีส่วนร่วม และด้านความมั่นคง ดังนี้

ตารางที่ 1 ภาพรวมการปฏิบัติตนของผู้สูงอายุที่มีพฤติกรรมปฏิบัติงานในชุมชน (n = 327)

ภาวะพฤติกรรม	$\bar{X}$	S.D.	ระดับพฤติกรรม
ด้านสุขภาพ (Health)	3.93	.567	มาก
ด้านการมีส่วนร่วม (Participation)	3.87	.579	มาก
ด้านความมั่นคง (Security)	3.84	.628	มาก
รวม	3.88	.590	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่าการปฏิบัติตนของผู้สูงอายุที่มีพฤติกรรมปฏิบัติงานในชุมชน ในภาพรวมมีภาวะพฤติกรรมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.88, S.D.=.590) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านสุขภาพ มีระดับพฤติกรรมสูงสุด ($\bar{X}$ =3.93, S.D.=.567) รองลงมาคือ ด้านการมีส่วนร่วม สังคมและชุมชน ($\bar{X}$ =3.87, S.D.=.579) และด้านความมั่นคง ($\bar{X}$ =3.84, S.D.=.590) ตามลำดับ

2. ความพร้อมในการเรียนรู้ของผู้สูงอายุ ที่ปฏิบัติงานในชุมชน อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม มี 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความพร้อม เวลา และการเห็นประโยชน์ในการเรียนรู้ ด้านความพร้อมเชิงประสบการณ์ การเรียนรู้ และด้านความพร้อมในการเรียนรู้แบบผู้ใหญ่ (ผู้สูงอายุ) ดังนี้

ตารางที่ 2 ภาพรวมความพร้อมในการเรียนรู้ของผู้สูงอายุ ที่ปฏิบัติงานในชุมชน (n = 327)

ภาวะพฤติกรรม	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพร้อมในการเรียนรู้
ด้านความพร้อม เวลา และการเห็นประโยชน์การเรียนรู้	3.88	.629	มาก
ด้านความพร้อมเชิงประสบการณ์การเรียนรู้	3.96	.690	มาก
ด้านความพร้อมในการเรียนรู้แบบผู้ใหญ่ (ผู้สูงอายุ)	3.83	.652	มาก
รวม	3.89	.657	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า ความพร้อมในการเรียนรู้ของผู้สูงอายุที่ปฏิบัติงานในชุมชน ในภาพรวมมีการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.89, S.D.=.657) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านความพร้อมเชิงประสบการณ์ การเรียนรู้มีระดับความพร้อมในการเรียนรู้สูงสุด ($\bar{X}$ =3.96, S.D.=.690) รองลงมาคือ ด้านความพร้อม เวลา และการเห็นประโยชน์การเรียนรู้ ($\bar{X}$ =3.88, S.D.=.629) และ ด้านความพร้อมในการเรียนรู้แบบผู้ใหญ่ (ผู้สูงอายุ) ($\bar{X}$ =3.83, S.D.=.652) ตามลำดับ

3. ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมและความพร้อมในการเรียนรู้ของผู้สูงอายุที่ปฏิบัติงานในชุมชน อำเภอนครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) ดังนี้

ตารางที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมและความพร้อมในการเรียนรู้ของผู้สูงอายุที่ปฏิบัติงานในชุมชนโดยภาพรวม

พฤติกรรม	ความพร้อมในการเรียนรู้ของผู้สูงอายุ				ระดับความสัมพันธ์
	ด้านความพร้อมและประโยชน์การเรียนรู้ (Y1)	ด้านความพร้อมในการเรียนรู้และประสบการณ์การเรียนรู้ (Y2)	ด้านความพร้อมในการเรียนรู้แบบผู้ใหญ่ (Y3)	รวม (Ytot)	
ด้านสุขภาพ (X ₁)	0.519**	0.471**	0.532**	0.584**	ปานกลาง
ด้านการมีส่วนร่วมสังคมและชุมชน (X ₂)	0.661**	0.588**	0.629**	0.720**	สูง
ด้านความมั่นคง (X ₃)	0.723**	0.527**	0.633**	0.720**	สูง
รวม (X _{tot})	0.710**	0.591**	0.669**	0.754**	สูง

**มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 3 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรม (X_{tot}) และความพร้อมในการเรียนรู้ของผู้สูงอายุ (Y_{tot}) ที่ปฏิบัติงานในชุมชน ในภาพรวมมีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับสูง (r = 0.754**) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งสอดคล้องกันสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายคู่ พบว่า มีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับปานกลางถึงระดับสูง (r = 0.584** ถึง r = 0.720**) โดยคู่ที่มีความสัมพันธ์กันกับความพร้อมในการเรียนรู้ของผู้สูงอายุ คือ ด้านความพร้อมและประโยชน์การเรียนรู้ (Y1) ด้านความพร้อมในการเรียนรู้และประสบการณ์การ

เรียนรู้ (Y_2) และด้านความพร้อมในการเรียนรู้แบบผู้ใหญ่ (Y_3) มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน และมีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับสูง คือ พหุผลด้านความมั่นคง (X_3) และ พหุผลด้านการมีส่วนร่วมสังคมและชุมชน (X_2) ($r = 0.720^{**}$) ส่วนคู่ที่มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง คือ ด้านสุขภาพ (X_1) ($r = 0.584^{**}$)

สรุปผลการวิจัย

1. การปฏิบัติตนของผู้สูงอายุที่มีพหุผลในการปฏิบัติงาน ในชุมชน มี 3 ด้าน ได้แก่ ด้านสุขภาพ ด้านการมีส่วนร่วม และด้านความมั่นคง พบว่า การปฏิบัติตนของผู้สูงอายุที่มีพหุผล ปฏิบัติงานในชุมชน ในภาพรวมมีภาวะพหุผลอยู่ในระดับมาก โดยมีความแตกต่างของค่าเฉลี่ยการปฏิบัติตนของผู้สูงอายุที่มีพหุผลในการปฏิบัติงานจากสูงสุดไปหาต่ำสุด ดังนี้ ด้านสุขภาพ ด้านการมีส่วนร่วม สังคมและชุมชน และด้านความมั่นคง ตามลำดับ

2. ความพร้อมในการเรียนรู้ของผู้สูงอายุที่ปฏิบัติงานในชุมชน อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม มี 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความพร้อม เวลา และการเห็นประโยชน์ในการเรียนรู้ ด้านความพร้อมเชิงประสบการณ์ การเรียนรู้ และด้านความพร้อมในการเรียนรู้แบบผู้ใหญ่ (ผู้สูงอายุ) พบว่า ความพร้อมในการเรียนรู้ของผู้สูงอายุ ที่ปฏิบัติงานในชุมชน ในภาพรวมมีการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก โดยมีความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความพร้อมในการเรียนรู้ของผู้สูงอายุที่ปฏิบัติงานในชุมชนจากสูงสุดไปหาต่ำสุด ดังนี้ ด้านความพร้อมเชิงประสบการณ์การเรียนรู้มีระดับความพร้อมในการเรียนรู้สูงสุด ด้านความพร้อม เวลา และการเห็นประโยชน์การเรียนรู้ และด้านความพร้อมในการเรียนรู้แบบผู้ใหญ่ (ผู้สูงอายุ) ตามลำดับ

3. ความสัมพันธ์ระหว่างพหุผลและความพร้อมในการเรียนรู้ของผู้สูงอายุ ที่ปฏิบัติงานในชุมชน อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม โดยการใช้การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของ Person (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างพหุผลและความพร้อมในการเรียนรู้ของผู้สูงอายุที่ปฏิบัติงานในชุมชน ในภาพรวมมีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งสอดคล้องกันสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายคู่พบว่า มีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับปานกลางถึงระดับสูง โดยคู่ที่มีความสัมพันธ์กันกับความพร้อมในการเรียนรู้ของผู้สูงอายุ คือ ด้านความพร้อมและประโยชน์การเรียนรู้ ด้านความพร้อมในการเรียนรู้และประสบการณ์การเรียนรู้ และด้านความพร้อมในการเรียนรู้แบบผู้ใหญ่ มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน และมีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับสูง คือ พหุผลด้านความมั่นคง และพหุผลด้านการมีส่วนร่วมสังคมและชุมชน ส่วนคู่ที่มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง คือ ด้านสุขภาพ

อภิปรายผลการวิจัย

1. พหุผลของผู้สูงอายุที่ปฏิบัติงานในชุมชน อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม จากการศึกษาพบว่า พหุผลของผู้สูงอายุที่ปฏิบัติงานในชุมชน อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม โดยภาพรวมและการแบ่งรายด้านทุกด้านมีระดับพหุผลอยู่ในระดับมาก แต่เมื่อหากพิจารณาเป็นรายข้อนั้น ยังพบว่า มีบางประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยน้อย โดยผู้วิจัยได้เสนอเป็นระดับความแตกต่างของค่าเฉลี่ย ระดับการปฏิบัติตนของผู้สูงอายุที่ปฏิบัติงานในชุมชนในข้อต่ำสุด ดังนี้

1.1 ภาพรวมการปฏิบัติตนของผู้สูงอายุที่มีพฤติพลังปฏิบัติงานในชุมชน ถึงแม้ว่า โดยภาพรวมของการปฏิบัติตนของผู้สูงอายุที่มีพฤติพลังปฏิบัติงานในชุมชนจะมีระดับพฤติพลังอยู่ในระดับมาก แต่เมื่อพิจารณารายด้าน ยังพบว่า ด้านความมั่นคง (Security) มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่า ด้านอื่น ๆ หากได้รับพัฒนาส่งเสริมสนับสนุนให้กับผู้สูงอายุได้เห็นถึงความสำคัญของความมั่นคงในชีวิตจะส่งผลให้ผู้สูงอายุสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข และมีความภาคภูมิใจในตนเองยิ่งขึ้น สอดคล้องกับผลการวิจัยของ อำไพรัตน์ อักษรพรหม และ ฤกษ์นาถ รุ่งโรจน์วณิช (Aksornprom A., and Rungrojwanich K., 2018) กล่าวว่า การมีรายได้และการมีงานทำเพียงพอต่อการดำรงชีวิต และเหลือเก็บเพื่อเป็นการออมในอนาคต หน่วยงานภาครัฐ และเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการให้ความรู้เพื่อส่งเสริมรายได้ สนับสนุนงบประมาณ ในการประกอบอาชีพ แหล่งรายได้หลัก คือ การปลูกสับปะรดนางแล และรายได้อื่น ๆ เป็นอาชีพเสริม ได้แก่ เลี้ยงไก่เพื่อจำหน่ายไข่ ทำนา ปลูกผักปลอดสารพิษ เลี้ยงปลา ตัดเย็บเสื้อผ้า จักสานไม้ไผ่ และเบี้ยเลี้ยงชีพผู้สูงอายุ มีความปลอดภัยในชีวิตทั้งในด้านการดำเนินชีวิต และด้านทรัพย์สิน สามารถป้องกันและแก้ไขปัญหาอุบัติเหตุต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง และมีที่อยู่อาศัยและสิ่งแวดล้อม มีการจัดตกแต่งที่อยู่อาศัยอย่างถูกสุขลักษณะ สิ่งแวดล้อมไม่เป็นอันตรายต่อการดำเนินชีวิต

1.2 รายด้านของการปฏิบัติตนของผู้สูงอายุที่มีพฤติพลังปฏิบัติงานในชุมชน

1.2.1 ด้านสุขภาพ (health) พบว่า การตรวจสุขภาพประจำปีของผู้สูงอายุ มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าด้านอื่น ๆ หากได้รับพัฒนาส่งเสริมสนับสนุนให้กับผู้สูงอายุได้เห็นถึงความสำคัญของการตรวจสุขภาพประจำปี ซึ่งเรื่องสุขภาพของผู้สูงอายุนั้นมีความสำคัญเป็นอย่างมากเพราะหากมีสุขภาพที่ดีและแข็งแรงก็จะส่งผลให้สามารถใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข ซึ่งสอดคล้องกับบทความของ กัญญา สาเอี่ยม (Sa-Earm K., 2019) กล่าวว่า “การตรวจสุขภาพในผู้สูงอายุเป็นประจำจึงเป็นสิ่งจำเป็น ทั้งนี้ ผู้สูงอายุหลายคนเข้าใจว่าตนเองมีสุขภาพร่างกายแข็งแรงมาตลอด ไม่เจ็บป่วย ไม่มีโรคประจำตัว จึงไม่จำเป็นต้องตรวจสุขภาพ ยิ่งไปกว่านั้นคือ มีผู้สูงอายุจำนวนมากไม่ยอมตรวจสุขภาพ เพราะกลัวว่าจะเจอโรคแล้วทำให้ไม่สบายใจ เพื่อที่จะได้ไม่ต้องมารู้ความเจ็บป่วยของตนเอง” การตรวจสุขภาพในผู้สูงอายุเป็นประจำทำให้ผู้สูงอายุได้รับการประเมินความเสี่ยงทางสุขภาพด้านต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอ อย่างไรก็ตาม การตรวจสุขภาพที่มีประโยชน์จะต้องเป็นการตรวจที่มีวัตถุประสงค์เพื่อป้องกัน ซึ่งนอกจากจะเป็นการช่วยหาต้นตอของโรคหรือความผิดปกติได้ตั้งแต่ระยะแรกแล้ว ยังทำให้ง่ายที่จะรักษาให้หายขาดได้หรือบรรเทาอาการให้ดีขึ้นได้ สามารถรับมือกับโรคเรื้อรังและควบคุมโรคได้อย่างมีประสิทธิภาพ ขณะเดียวกันก็ช่วยคัดกรองความเสี่ยงของโรคที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต สำหรับผู้ที่ที่มีความเสี่ยงต่อโรคสูงเป็นทุนเดิม เพื่อให้เกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการใช้ชีวิตที่ดีต่อสุขภาพและไม่ไปเร่งการพัฒนาโรคให้เกิดขึ้น นอกจากการตรวจสุขภาพแล้ว สิ่งที่คุณสูงอายุควรปฏิบัติเพื่อมีร่างกายที่แข็งแรง คือ 1) เลือktanอาหารในสัดส่วนที่เหมาะสม 2) ออกกำลังกายอยู่เสมอ 3) สูดอากาศบริสุทธิ์เป็นประจำ 4) ไม่ควรสูบบุหรี่และดื่มแอลกอฮอล์ 5) ใส่ใจป้องกันอุบัติเหตุอยู่เสมอ 6) ควบคุมน้ำหนักตัวให้อยู่ในเกณฑ์พอดี 7) ใช้ยารักษาโรคอย่างเหมาะสม 8) หมั่นสังเกตอาการผิดปกติในร่างกายอยู่เสมอ และ 9) ทำให้ให้สบาย ไม่เครียด

1.2.2 ด้านการมีส่วนร่วม (participation) พบว่า การได้รับเลือกให้เป็นกรรมการหรือเป็นผู้นำชุมชนมีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าด้านอื่น ๆ หากได้รับพัฒนาส่งเสริมสนับสนุนให้กับผู้สูงอายุได้เห็นถึงความสำคัญ

ของการได้รับเลือกให้เป็นกรรมการหรือเป็นผู้นำจะเป็นสิ่งที่จะช่วยให้ผู้สูงอายุได้เห็นว่าตนเองยังมีความสำคัญและยังเป็นที่ต้องการของสังคม ชุมชนนั้น ๆ โดยส่วนมากผู้สูงอายุมักมองว่าตนเองด้อยค่า ต้องพึ่งพาผู้อื่น และร่างกายก็เสื่อมโทรม ไม่สามารถทำอะไรได้ดี แต่แท้จริงแล้วผู้สูงอายุเป็นผู้ที่มีคุณค่าต่อสังคมเป็นอย่างมาก เป็นแหล่งความรู้ความชำนาญ และเป็นผู้ธำรงไว้ซึ่งประเพณี วัฒนธรรม อีกทั้งยังเป็นสายใยสำคัญ ของครอบครัว ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุกัญญา วชิรเพชรปราณ (Wachirapranee S., 2010) กล่าวว่า ผู้สูงอายุ คือ ผู้ที่อายุมากแล้วแต่ยังสามารถประกอบภารกิจประจำวันได้ ผู้สูงอายุที่อยู่กับครอบครัวอย่างมีความสุขต้องสามารถแสดงบทบาทในการดูแลสุขภาพตนเอง ดูแลตนเองด้านจิตใจและจิตวิญญาณ เลี้ยงดูหลาน และมีบทบาทในชุมชน ครอบครัวและชุมชนมีบทบาทในการดูแลผู้สูงอายุ 4 ด้าน คือ ด้านร่างกาย จิตใจ สังคม และเศรษฐกิจ สิ่งที่มีผลต่อการแสดงบทบาทของผู้สูงอายุ คือ ด้านภูมิหลัง ด้านครอบครัว และด้านชุมชน การแสดงบทบาทที่เหมาะสมของผู้สูงอายุ ครอบครัวและชุมชนเป็นปัจจัยที่ส่งผลให้ผู้สูงอายุมีความสุข บุคลากรที่เกี่ยวข้องควรสนับสนุนให้ผู้สูงอายุ ครอบครัว และชุมชน มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมของผู้สูงอายุอย่างต่อเนื่อง

1.2.3 ด้านความมั่นคง (security) พบว่า ฉันทิมีความสามารถที่สร้างรายได้แก่ตนเอง มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าด้าน อื่น ๆ หากได้รับพัฒนาส่งเสริมสนับสนุนให้กับผู้สูงอายุได้เห็นถึงความสำคัญของความสามารถที่สร้างรายได้แก่ตนเองจะส่งผลให้ผู้สูงอายุได้เห็นถึงคุณค่าของตนเองในด้านของความสามารถ ความยอมรับของสังคม สังคม สอดคล้องกับแผนผู้สูงอายุแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2545 – 2564) ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 1 พ.ศ. 2552 (Ministry of Social Development and Human Security, 2010) กล่าวว่า ผู้สูงอายุภายใต้นโยบายการดูแลโดยรัฐบาล มีเนื้อหาหลักมุ่งไปที่การพัฒนาศักยภาพของผู้สูงอายุให้สามารถพึ่งพาตนเองได้ และได้รับการยอมรับความสามารถในการร่วมเป็นส่วนหนึ่งของสังคม ซึ่งในแผนฯ 5 ยุทธศาสตร์หลัก ดังนี้ 1) ยุทธศาสตร์ด้านการเตรียมความพร้อมของประชากรเพื่อวัยสูงอายุที่มีคุณภาพ เน้นการพัฒนาให้ผู้สูงอายุสามารถพึ่งพาตนเองได้ มีศักดิ์ศรี และได้รับการยอมรับ ด้วยการประกันรายได้ ให้การศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต สร้างจิตสำนึกให้สังคมเคารพและยอมรับผู้สูงอายุ 2) ยุทธศาสตร์ด้านการส่งเสริมผู้สูงอายุ ส่งเสริมการให้ผู้สูงอายุมีความเข้มแข็งทั้งด้านสุขภาพอนามัย สังคม และได้รับความปลอดภัยในความเป็นอยู่ ด้วยการส่งเสริมมาตรการการดูแลสุขภาพอนามัยด้วยตนเอง เบื้องต้น ส่งเสริมการอยู่ร่วมกันและสร้างความเข้มแข็งขององค์กรผู้สูงอายุ ส่งเสริมการทำงานและการหารายได้ของผู้สูงอายุ สนับสนุนผู้สูงอายุที่มีศักยภาพ ส่งเสริมสนับสนุนให้มีสื่อเพื่อผู้สูงอายุ และสนับสนุนให้ผู้สูงอายุได้รับความรู้ และสามารถเข้าถึงข่าวสารและสื่อ ส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้สูงอายุมีที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมและปลอดภัย 3) ยุทธศาสตร์ด้านระบบคุ้มครองทางสังคมสำหรับผู้สูงอายุ สร้างหลักประกันในชีวิตให้กับผู้สูงอายุในด้านต่าง ๆ ทั้งด้านรายได้ การมีหลักประกันด้านคุณภาพ ส่งเสริมให้ได้รับการดูแล และคุ้มครองโดยครอบครัว สร้างบริการและเครือข่ายการเกื้อหนุน 4) ยุทธศาสตร์ด้านการบริหารจัดการเพื่อการพัฒนาทางด้านผู้สูงอายุระดับชาติและการพัฒนาบุคลากรด้านผู้สูงอายุ สร้างคุณค่าจากการทำงานให้กับผู้สูงอายุ เช่นการบริหารจัดการเพื่อการพัฒนาทางด้านผู้สูงอายุระดับชาติ ส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาบุคลากรด้านผู้สูงอายุ และ 5) ยุทธศาสตร์ด้านการประมวลและพัฒนาองค์ความรู้ด้านผู้สูงอายุและการติดตามประเมินผลการดำเนินการ ตามแผนผู้สูงอายุแห่งชาติ สร้างบุคลากร การบริการ ที่เกื้อหนุนต่อสังคมผู้สูงอายุเช่น สนับสนุนและส่งเสริมให้หน่วยงานวิจัยดำเนินการประมวล และพัฒนาองค์ความรู้ด้านผู้สูงอายุที่จำเป็นเพื่อออกแบบสังคมที่เหมาะสมเพื่อรองรับกลุ่มผู้สูงอายุ สนับสนุนและส่งเสริม

การศึกษาวิจัยด้านผู้สูงอายุ โดยเฉพาะที่เป็นประโยชน์ต่อการกำหนดนโยบาย การพัฒนาการบริการและการส่งเสริมให้ผู้สูงอายุสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างเหมาะสม มาตรการดำเนินการให้มีการติดตามประเมินผลแผนผู้สูงอายุแห่งชาติที่มีมาตรฐานอย่างต่อเนื่อง มาตรการพัฒนาฐานข้อที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุอย่างเป็นระบบ และทันสมัย และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ อาชัญญา รัตน์อุบล (Ratana-Ubol A., 2019) กล่าวว่า นโยบาย มาตรการ และกลไกในการดำเนินงานส่งเสริมศักยภาพผู้สูงอายุของภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุ มีการกำหนดนโยบายไว้อย่างชัดเจน มุ่งเน้นด้านสุขภาพ ด้านการมีส่วนร่วม และด้านความมั่นคง หรือการมีหลักประกันของชีวิต มีการจัดทำมาตรการและออกแบบกลไกเพื่อให้เกิดประสิทธิผลในการดำเนินงานส่งเสริมศักยภาพผู้สูงอายุอย่างเป็นรูปธรรม ทุกรูปแบบเน้นการส่งเสริมการเห็นคุณค่าในตนเอง

2. ความพร้อมในการเรียนรู้ของผู้สูงอายุที่ปฏิบัติงานในชุมชน อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม

2.1 ภาพรวมของความพร้อมในการเรียนรู้ของผู้สูงอายุ ที่ปฏิบัติงานในชุมชน ถึงแม้ว่า โดยภาพรวมของความพร้อมในการเรียนรู้ของผู้สูงอายุที่ปฏิบัติงานในชุมชน อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม จะมีระดับพลศึกษาอยู่ในระดับมาก แต่เมื่อพิจารณารายด้าน ยังพบว่า ด้านความพร้อมในการเรียนรู้แบบผู้ใหญ่ (ผู้สูงอายุ) มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าด้านอื่น ๆ หากได้รับพัฒนาส่งเสริมสนับสนุนให้กับผู้สูงอายุได้เห็นถึงความสำคัญของความพร้อมในการเรียนรู้แบบผู้ใหญ่ (ผู้สูงอายุ) จะเป็นสิ่งเริ่มต้นให้ผู้สูงอายุทราบว่าการเรียนรู้ไม่มีความสิ้นสุดสามารถเรียนรู้ได้ทุกวันตั้งแต่เกิดจนตาย สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปิยะ ศักดิ์เจริญ (Sakcharoen P., 2015) กล่าวว่า การเรียนรู้ตลอดชีวิต หรือการศึกษาตลอดชีวิต นับเป็นกระแสหลักของสังคมในปัจจุบันที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อตัวผู้เรียนไปจนตลอดชีวิต เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่สอดแทรกไปในวิถีชีวิตของมนุษย์การเรียนรู้ตลอดชีวิตเป็นสิ่งที่เกิดมาพร้อมกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่ให้ความสำคัญกับความรู้ในฐานะพลังในการขับเคลื่อนสังคม เพื่อให้สังคมก้าวไปสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ซึ่งการเรียนรู้เกิดขึ้นในทุกระดับของสังคม ตั้งแต่ระดับครอบครัว ชุมชน องค์กร จนถึงสังคมเมือง การสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้จะเกิดขึ้นไม่ได้เลยหากคนในสังคมไม่เห็นความสำคัญในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องแม้ว่าเป็นผู้ใหญ่ที่สำเร็จการศึกษาไปแล้วก็ตาม ทฤษฎีการเรียนรู้ผู้ใหญ่ และแนวคิดในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง นับเป็นแนวคิดหลักสำหรับการพัฒนาผู้เรียนวัยผู้ใหญ่และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ในบทความนี้ผู้เขียนขอเสนอทฤษฎีการเรียนรู้ผู้ใหญ่ และแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองดังกล่าวรวมถึงแนวทางการประยุกต์ใช้ในบริบทแวดล้อมต่าง ๆ รวมไปถึงการปรับใช้สำหรับการจัดการเรียนการสอน และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ นวฉวี ประเสริฐสุข อรุณีย์ เกิดในมงคล และกันยารัตน์ สะอาดเย็น (Prasertsuk N., Kerdnaimongko U. and Sa-artyen K., 2016) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้ที่มีความเหมาะสมกับบริบทและสภาพแวดล้อมของชุมชน เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีโครงสร้างการเรียนรู้ที่ ยืดหยุ่น เป็นการเรียนรู้อย่างมีส่วนร่วมและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านการพูดคุย เป็นการเรียนรู้ตามวิถีชีวิต เป็นการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง และเป็นการจัดการเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์ จะส่งผลให้เกิดทักษะการเรียนรู้สร้างสรรค์ด้านการดูแลสุขภาพจิตที่มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกับการดูแลสุขภาพกาย อาชีพ และวัฒนธรรม กิจกรรมการเรียนรู้ที่ สร้างสรรค์ การมีสุขภาพจิตที่ดีขึ้นของผู้สูงอายุ การมีส่วนร่วมของเครือข่าย และความยั่งยืนของกิจกรรมการเรียนรู้

2.2 รายงานด้านความพร้อมในการเรียนรู้ของผู้สูงอายุ ที่ปฏิบัติงานในชุมชน

2.2.1 ด้านความพร้อมเวลาและการเห็นประโยชน์การเรียนรู้ของผู้สูงอายุที่ปฏิบัติงานในชุมชน พบว่า ฉันสามารถเรียนรู้ได้จากทุก ๆ คน มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าด้าน อื่น ๆ หากได้รับพัฒนาส่งเสริมสนับสนุนให้กับผู้สูงอายุได้เห็นถึงความสำคัญของการเรียนรู้เห็นว่าสามารถเรียนรู้ได้จากทุกคนจะเป็นจุดที่ทำให้ผู้สูงอายุที่มีประสบการณ์ชีวิตที่สูงสามารถยอมรับตนเองและความคิดเห็นของคนอื่น หรือยอมรับการเรียนรู้จากบุคคลอื่นได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชลกร ศิริวรรณะ (Sirawattana C., 2013) กล่าวว่า ผู้สูงอายุยอมรับตนเองอยู่ในระดับสูงและมีการรับรู้เกี่ยวกับตนเองในแง่มุมต่าง ๆ ทั้งความคิด ความรู้สึกการกระทำ ลักษณะของตนเองในเรื่องของการเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย ความรู้สึก อารมณ์ การเห็นคุณค่าของตนเอง การยอมรับสถานภาพของตนเองในสังคมและการปฏิสัมพันธ์กับสังคม ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นการมองตนเอง ความรู้สึกของตนเอง การรับรู้ตนเอง เข้าใจและสามารถยอมรับสิ่งนี้ได้ตามความเป็นจริงตามเหตุและผล รวมทั้งเป็นสิ่งที่ผู้สูงอายุจะต้องประเมินตนเองได้อย่างเหมาะสม

2.2.2 ด้านความพร้อมเชิงประสบการณ์การเรียนรู้ของผู้สูงอายุที่ปฏิบัติงานในชุมชน พบว่า ฉันชอบเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ของผู้อื่น มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าด้าน อื่น ๆ หากได้รับพัฒนาส่งเสริมสนับสนุนให้กับผู้สูงอายุได้เห็นถึงความสำคัญของการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ของผู้อื่น จะส่งผลให้ผู้สูงอายุยอมรับในประสบการณ์ของคนอื่นเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากว่า ผู้สูงอายุมีความคิดว่าตนเองมีอายุมากและผ่านเรื่องราวในชีวิตมามากจึงไม่ค่อยยอมรับหรือเรียนรู้จากประสบการณ์ของคนอื่นมากนัก สอดคล้องกับงานวิจัยของ ประไพ กิตติบุญถวัล (Kittiboonthawal P., 2018) กล่าวว่า การเรียนรู้ไม่สามารถเกิดจากการบอกให้จดจำหรือให้ปฏิบัติตาม หากแต่ต้องเกิดจากการสะท้อนคิดด้วยตนเอง การสะท้อนคิดมีจุดเริ่มมาจากประสบการณ์และใช้คำถามเป็นเครื่องมือในการคิดทั้งนี้ครูสามารถนำประสบการณ์จากอดีตของผู้เรียน ประสบการณ์ในห้องเรียนและประสบการณ์ของผู้อื่น มาสะท้อนโดยใช้คำถามแล้วสรุปความรู้จากประสบการณ์ของผู้เรียนสู่โน้ตค้นความรู้การสะท้อนคิดทำให้ประสบการณ์กลายเป็นสิ่งมีคุณค่า

2.2.3 ด้านความพร้อมในการเรียนรู้แบบผู้ใหญ่ (ผู้สูงอายุ) ของผู้สูงอายุที่ปฏิบัติงานในชุมชน พบว่า ฉันชอบแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้อื่น มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าด้าน อื่น ๆ หากได้รับพัฒนาส่งเสริมสนับสนุนให้กับผู้สูงอายุได้เห็นถึงความสำคัญของการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้อื่น จะเป็นสิ่งที่ช่วยให้ผู้สูงอายุเปิดโลกทัศน์ที่กว้างขึ้น ยอมรับสิ่งใหม่ๆ เข้ามาในชีวิตของตนเองเป็นการไหลเวียนขององค์ความรู้ที่มีอยู่ในตัวบุคคลหนึ่งไปสู่อีกบุคคลหนึ่งหรืออีกองค์กรหนึ่ง สอดคล้องกับงานวิจัยของ กวีศุภณัฐ วิกรมฉายกรณ์ (Wikromwayakorn K., (2017) กล่าวว่าปัจจัยสำคัญของการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ให้ความสำคัญกับคนเป็นหลัก องค์กรจะต้องพัฒนาให้พนักงานมีการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องและตลอดเวลา พนักงานในองค์กรต้องมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันอย่างเต็มที่ พร้อมทั้งจะสามารถนำประสบการณ์และความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านของตน มาสร้างคุณค่าให้กับองค์กรได้อย่างสร้างสรรค์ และการที่องค์กรจะประสบความสำเร็จในการทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของพนักงานในองค์กรได้นั้น องค์กรควรให้ความสำคัญกับการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทั้งในระดับบุคคล ระดับทีม และระดับองค์กร จึงจะสามารถทำให้เกิดเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ได้อย่างสมบูรณ์

3. ความสัมพันธ์ระหว่างพหุพลังและความพร้อมในการเรียนรู้ของผู้สูงอายุที่ปฏิบัติงานในชุมชน อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม จากการวิจัยในขั้นตอนที่ 3 มีประเด็นที่น่าสนใจ ซึ่งผู้วิจัยได้นำมาอธิบายเพิ่มเติม คือ ความสัมพันธ์ระหว่างพหุพลังและความพร้อมในการเรียนรู้ของผู้สูงอายุที่ปฏิบัติงานในชุมชน อำเภอนครชัยศรี

จังหวัดนครปฐม ในภาพรวม พบว่า มีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับสูง แต่เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์รายด้าน พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างพฤกษพลังด้านด้านสุขภาพกับความพร้อมในการเรียนรู้ของผู้สูงอายุมีความสัมพันธ์ต่ำกว่าด้านอื่น ซึ่งหากส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้สูงอายุมีสุขภาพที่ดีและแข็งแรงจะส่งผลให้มีความพร้อมในการเรียนรู้ที่ดีมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ อรพรรณ น้อยวัฒน์ (Noiwat O., 2012) กล่าวว่า การพัฒนาตนเองเพื่อให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี จึงควรพัฒนาสุขภาพในด้านร่างกาย ได้แก่ การให้ความสำคัญกับสุขภาพ การบริโภคอาหารอย่างถูกสุขลักษณะ การพักผ่อนให้เพียงพอ การออกกำลังกายเป็นประจำ เพื่อสุขภาพร่างกายที่แข็งแรงสมบูรณ์ การพัฒนาทางด้านอารมณ์ ได้แก่ การสร้างเสริมสุขภาพจิตที่ดี รู้จักควบคุมอารมณ์ การทำงานอดิเรกที่ชื่นชอบ การเข้าร่วมกิจกรรมสันทนาการ การฝึกสมาธิ การพัฒนาทางด้านสังคม อันได้แก่ การเข้าร่วมกิจกรรมกับเพื่อน ๆ หรือจากหน่วยงานต่าง ๆ ที่จัดขึ้น การใช้เวลาร่วมบำเพ็ญประโยชน์เพื่อชุมชน การปฏิบัติตนโดยยึดหลักคุณธรรม จริยธรรม และการพัฒนาทางด้านสติปัญญา ได้แก่ การเพิ่มทักษะทางด้านความรู้ให้กับตนเอง การเข้ารับการอบรมเพื่อเพิ่มพูนความรู้ ทักษะและประสบการณ์ในด้านต่าง ๆ การศึกษาข้อมูลด้วยตนเองจากสื่อสารสนเทศ รวมไปถึงการหัดสังเกตและติดตามการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อม และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ เสาวลักษณ์ เรืองเกษมพงศ์ (Ruangkasempong S., 2014) กล่าวว่า ผู้สูงอายุมีความเข้าใจในสภาพของตน ซึ่งมีความเสื่อมของสภาพร่างกายทำให้ต้องลดบทบาทหรือหน้าที่ทางสังคมของตนเอง มีการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมหรือสภาพความเป็นอยู่ได้อย่างเหมาะสม มีสัมพันธภาพที่ดีกับเพื่อนบ้าน มีความเห็นอกเห็นใจกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป จากการศึกษาวิจัยมีข้อเสนอแนะคือ ผู้สูงอายุหากมีเวลาที่เพียงพอจะสามารถร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และหากมีสุขภาพที่แข็งแรงจะส่งผลให้สามารถดูแลตนเองและดูแลบุคคลรอบข้างได้อย่างมีความสุข พร้อมทั้งหากผู้สูงอายุที่มีพฤกษพลังและความพร้อมในการเรียนรู้อยู่ในระดับสูงจะส่งผลให้เกิดการเรียนรู้ในระดับสูง

2. ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้ 2.1) ควรทำการวิจัยเพื่อศึกษาในเรื่องของปัจจัยหรือองค์ประกอบต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อความสำเร็จ ตามความสัมพันธ์ระหว่างพฤกษพลังและความพร้อมในการเรียนรู้ของผู้สูงอายุที่ปฏิบัติงานในชุมชน อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม ให้สามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และ 2.2) ควรมีการวิจัยและพัฒนา (The Research and Development) หรือทดลองความสัมพันธ์ระหว่างพฤกษพลังและความพร้อมในการเรียนรู้ของผู้สูงอายุที่ปฏิบัติงานในชุมชน อำเภอ นครชัยศรี จังหวัดนครปฐม เพื่อเป็นการยกระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

Reference

- Ministry of Social Development and Human Security. (2010). National Plan for the Elderly, 2nd edition (2002 - 2021), 1st edition 2009. Retrieved from http://www.dop.go.th/download/laws/law_th_20152309144546_1.pdf
- Ministry of Social Development and Human Security. (2016). The Establishment of a School Seniors. Retrieved from <http://www.dop.go.th/th/topic/view=54>
- Ministry of Public Health. (2017). Ministry of Public Health Action Plan Report Budget year 2017. Ministry of Public Health: Nonthaburi Province.
- Wikromwayakorn K. (2017). Learning exchange: One of the important points for being a learning organization. Master's Degree Faculty of Liberal Arts Rajamangala University of Technology Tawan-Ok Chakrabongse Bhuvanarth Campus.
- Sa-Earm K. (2019). Annual Health Check, Good Things for the Elderly, Articles. Retrieved from <https://www.thaipost.net/main/detail/7371>
- Kanjanajittra C. (2017). Thai Health 2017. Institute for Population and Social Research Mahidol University: Nakhon Pathom Province
- Srirawattana C. (2013). "Self-Acceptance, Family Relationship, Community Participation and Quality of Life of the Elderly at Dindaeng Housing Community in Bangkok Metropolitan". Journal of Soc Sci & Hum Volume 39 No. 2: July - December 2013
- Prasertsuk N., Kerdnaimongko U. and Sa-artyen K. (2016). "Development of Holistic Creative Learning Skills for Older Persons in Rural Area of Thailand: Mental Health Care Dimension". Silpakorn Educational Research Journal Volume 8 No. 2: July - December 2016
- Kittiboonthawal P. (2018). "Reflection: Transformation from valuable experiences". Journal of Health Science Research Volume 12 No. 1: January – June 2018
- Sakcharoen P. (2015). "Adult Learning Theory and Self-Directed Learning Concept: Learning Process for Promoting Lifelong Learning". Journal of The Royal Thai Army Nurses Volume 16 No. 1: January - April 2015
- Sukhothai Thammathirat Open University. (2017). Education Guidance. Retrieved from https://www.stou.ac.th/Thai/Offices/Oes/Guide/article/learn_01.html
- Pruksaodomchai S. (2017). "Success Factorsof Don Faeg Elderly Club,Nakhon Pathom Province". Veridian E-Journal Silpakorn University Volume 10 No. 1: January - April 2017

- Wachirapranee S. (2010). "Roles of Older Adults Who are Happy – living With Their Families in Suburban Communities, Nakhon Ratchasima Province". The Journal of Boromarajonani College of Nursing, Nakhonratchasima Volume 16 No. 1: January-June 2010
- Ruangkasempong S. (2014). "Factors Affecting Mental Health of the Elderlies in Amphoe Mueang Nakhon Pathom Changwat Nakhon Pathom". Silpakorn Educational Research Jurnal Volume 6 No. 2: July - December 2014
- The Secretariat of the House of Representatives. (2015). System reform for supporting aging society Agenda 30. The Secretariat of the House of Representatives: Bangkok
- Noiwat O. (2012). "Health and quality of life". Journal of the Online Health Science Program Health Science Program Sukhothai Thammathirat Open University Volume 3 No. 1 : January - June 2012
- Ratana-Ubol A. (2019). "Proposal for Operational Improvement Regarding Senior Citizen's Potential Enhancement". Silpakorn Educational Research Jurnal Volume 11 No. 1 : January - June 2019
- Aksornprom A., and Rungrojwanich K. (2018). "An Obtaining and an Access to Social Welfare for Family with Elders". Journal of Social Work Volume 26 No. 2 : July – December 2018
- John W. Best. (1981). Research in Education, 4 th ed. New Jersey : Prentice – Hall Inc.